

Wolontariat – z komentarzem dla OSP i ZOSP RP

Od 29 czerwca 2003 r. obowiązują przepisy ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873) w zakresie wolontariatu oraz art. 20 i 21 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. Przepisy wprowadzające ustawę jw. Jest to regulacja rewolucyjna. W polskim prawodawstwie okresu powojennego ww. problematyka została unormowana po raz pierwszy.

Poniżej treść przepisów o wolontariacie.

Przez wolontariusza rozumie się osobę, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia odpowiadające świadczeniu pracy na rzecz:

- 1) organizacji pozarządowych - w tym stowarzyszeń - oraz kościołów i związków wyznaniowych, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, a także stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego,
- 2) organów administracji publicznej, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 3) jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanym przez te organy, z wyłączeniem przez te jednostki działalności gospodarczej, zwanych dalej „korzystającym”.

Wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów.

Świadczenia wolontariuszy są wykonywane w zakresie, w sposób i w czasie określonych w porozumieniu z korzystającym. Porozumienie powinno zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania.

Na żądanie wolontariusza korzystający jest obowiązany potwierdzić na piśmie treść ww. porozumienia, a także wydać pisemne zaświadczenie o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza, w tym o zakresie wykonywanych świadczeń.

Na prośbę wolontariusza korzystający może przedłożyć pisemną opinię o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza.

Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na piśmie.

Korzystający ma obowiązek:

- 1) informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
- 2) zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym – w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem – odpowiednie środki ochrony indywidualnej;
- 3) pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach koszty podróży służbowych i diet. Wolontariusz może w formie pisemnej pod rygorem nieważności, zwolnić korzystającego w całości lub w części z ww. obowiązków.

Korzystający może pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego.

Korzystający może pokrywać koszty szkoleń wolontariuszy w zakresie wykonywanych przez nich świadczeń określonych w porozumieniu.

Wolontariuszowi mogą przysługiwać świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym – zmiana do ustawy o ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń na podstawie ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz.U. z 2002 r. Nr 199, poz. 1674). Wolontariuszowi, który wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni, korzystający zobowiązany jest zapewnić nadto ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

Wydatki na ww. cele stanowią koszty prowadzenia działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz koszty pozostałych korzystających.

Komentarz

OSP i ZOSP RP, jako organizacje pozarządowe – w rozumieniu ww. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – mogą korzystać z pracy wolontariuszy, w trybie określonym ww. ustawą, czyli na podstawie porozumienia.

Czynności członków OSP i działaczy ZOSP RP i ich wykonywanie ochotniczo i bez wynagrodzenia, choć odpowiadają definicji wolontariatu zawartej w ww. ustawie, normują jednak ustawy szczególne: o ochronie przeciwpożarowej i Prawo o stowarzyszeniach oraz statuty przyjęte na ich podstawie.

Innymi słowy, o zadaniach członków OSP oraz działaczy ZOSP RP i sposobie ich wykonywania przesądza status OSP i ZOSP RP jako jednostek ochrony przeciwpożarowej i stowarzyszeń. Przepisy dotyczące instytucji wolontariatu mają do nich zastosowanie tylko w sprawach nie uregulowanych ww. ustawami. W szczególności od 29 czerwca 2003 r. OSP i ZOSP RP mają ustawowy obowiązek pokrywania kosztów podróży służbowych i diet swoich członków i działaczy, na zasadach obowiązujących dla pracowników, a mogą też pokrywać inne, niezbędne koszty ponoszone przez członków OSP i działaczy ZOSP RP związane z wykonywaniem przez nich zadań statutowych. Wydatki na te cele stanowią koszty prowadzenia działalności statutowej OSP i ZOSP RP.

sierpień 2003 r.